

ARCHIVE COPY

Please return.

Armenian Apostolic Church of America
138 East 39th Street, New York, New York 10016

Volume XXII No. 9—June 2000

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՏՕՆԸ

Մայիս 28, 1918:

Չկայ իբրև հայ մը, որ այս բուսականին մասին մտածում չունենայ: Երկար ժամանակ անիկա եղաւ կա՛մ միակողմանի տօնախմբութիւն եւ կա՛մ տարակարծութիւններու բուսական:

Այս բուսականը, ինչ ալ ըլլան մտածումներն ու տարակարծութիւնները, հայ ժողովուրդի պայքարի եւ յաղթանակի յիշատակն է եւ խորհրդանշանը: Ազատութեան դրօշը: Քաղաքական եւ գաղափարական նշաններու տակ անիկա լուսութեան դատապարտուած էր այն հողին վրայ՝ որուն համար ծնունդ առած էր անիկա: Եւ ընկան էր, արժանավայել, որ Հայաստանի 1991-ի հռչակագրի առաջին իսկ վայրկեանին մեր հայրենի ժողովուրդը գրկէր այս ազնուութեան բուսականը եւ գայն հռչակէր տօն: Հաւանաբար ոչ միայն տօնակատարելու համար գայն, այլ որպէս խորհրդանշան՝ յարատեւ մեզի յիշեցնելու մեր պայքարը եւ ազատութեան տենչը:

Որոշադրիչ պայքար, վնասական հարուած եւ յաւերժական յաղթանակ - Ղարաբիլիսէ, Բաշ Ապարան, Սարգսրապատ եւ Մայիս 28, 1918:

Ամէն պայքար որ հաւատով կը մղուի, յաղթանակ կ'սպասեով՝ անճակակն կեանքի մէջ թէ հաւաքական իրականութեան մէջ: Ազատութեան համար պայքարը աստուածային ոյժ ունի իր մէջ, Աստուծոյ օգնականութիւնը, քանի մարդու արարչութեան առնել Աստուծոյ ազատութեան շունչը փչեց մարդուն մէջ: Ազատութիւնը անձի մը կամ ազգի մը պատկանելէ առաջ Աստուծոյ կը պատկանի: Իր ուրախութիւնն է, իր յաղթանակը: Իր Տօնը:

Եւ ինչպէս յանախ, Աստուծոյ մեզի տուած շնորհներուն կարեւորութիւնը չենք մտադրել անտարբերութեամբ վերաբերելով անոնց հետ, նոյնն է պարագան ազատութեան ալ: Անկախութեան տիրանալէ ետք (23 Սեպտեմբեր, 1991-ին) ազատութեան յարգը չգիտցանք պէտք եղածին պէս: Երբեմն նոյնիսկ մոռցանք: Որովհետեւ ազգն ու հայրենիքը նկատեցինք մեզի տրուած ձրի պարգեւ, պարպեցինք՝ գանձումք իրենց զօրացուցիչ շաղախէն: Այնպէս ինչպէս հայրենիք եւ ազատութիւն ձեռք ձգելը պայքարով եւ գոհադուրեմամբ իմաստ կ'առնէ, նոյնպէս ալ հայրենիք եւ ազատութիւն պահելը պայքարով, նուիրումով կը պայմանաւորուի:

Չմոռնանք: Ազատութիւնը Աստուծոյ կը պատկանի, իր կողմէ տրուած է մեզի:

Գիտնանք մշտապէս յիշել եւ յարգել: ԶԱստուած կ'ուրախացնենք իր տօնն է:

GENERAL DRO'S MEMORY HONORED BEFORE FINAL JOURNEY HOME

Hundreds of people gathered at St. Stephen's Armenian Church in Watertown, Massachusetts, on Sunday, May 21, to pay their respects to General Dro, one of the greatest heroes of the Armenian Republic, whose remains were exhumed for return to Armenia.

Attending and officiating at the religious services were His Eminences Archbishop Oshagan Choloyan, Prelate of the Eastern Prelacy, and Archbishop Mesrob Ashjian. In attendance were dignitaries from Armenia, including Deputy Defense Minister Major General Mikail Grigorian, Major General Astvatzatur Petrosian, Attache' to the U.S. Colonel Haig Kotanjian, Armenian Ambassador to the United States, Armand Kirakosian, representatives of the government of the United States, and members of the General's family, including his widow, Gayane Kanayan, who recently celebrated her 100th birthday.

Following the ceremonies in Boston a group of almost 400 people representing Dro's family, the Republic of Armenia, and the Armenian Diasporan community accompanied the General's remains back to Armenia where he lay in state for three days in Yerevan's large Sports-Cultural Complex. The remains of General Dro were then transferred to Etchmiadzin where a special requiem-mass was held, and then they were taken to his final resting place, with full military honors, in Abaran (formerly Bash Abaran), a town north of Yerevan. Abaran is the site of General Dro's miraculous 1918 victory over superior Turkish forces that saved Armenia from extinction.

The Drastamat Kanayan Leadership Institute, a school for training military and diplomatic leaders, is being built in Yerevan as a monument to Dro. A memorial was first proposed by the late Armenian Prime Minister, Vazken Sarkissian. Dro's son, Martin Kanayan, said the family suggested a school rather than a statue, because they preferred a living monument.

L. to R. Archbishop M. Ashjian, Major General M. Grigorian, Major General A. Petrosian, Colonel Haig Kotanjian and Rev. Fr. Y. Manjikian

THE PASSING OF VAHE OSHAGAN

Vahe Oshagan, 78, a reigning figure in modern Armenian literature, died of complications from heart surgery on Friday, June 30, 2000, in Philadelphia. A national funeral service presided over by His Eminence Archbishop Oshagan Choloyan, Prelate, was held at St. Gregory the Illuminator Church in Philadelphia on July 5th. Attending the service were several members of the Prelacy clergy.

Oshagan was born in Plovdiv, Bulgaria in 1921, the second child of the novelist, dramatist and literary critic Hagop Oshagan and Araxie Astardjian Oshagan. He grew up in Cyprus and Jerusalem and received his doctorate in Comparative Literature from the University of Paris, Sorbonne. He settled in Beirut where he became a leading figure in Armenian letters and intellectual life, known for his iconoclastic and modernist poetry. At the start of the Lebanese civil war in 1975, he emigrated to Philadelphia where he taught at the University of Pennsylvania for many years. Oshagan also taught at the University of California, Berkeley, Macquarie University in Sydney, the American University of Beirut, and the State University of Nagorno-Karabagh. He wrote for Armenian periodicals and dailies and lectured extensively in the Middle East, Europe, the U.S., Canada, and Australia. He was for eleven years the editor-in-chief of RAFT: A Journal of Armenian Poetry and Criticism. In the latter part of his life, he lived in San Francisco and Sydney, Australia, before returning to Philadelphia in 1998.

(Continued on page 4)

EASTERN PRELACY'S LARGEST SINGLE SHIPMENT REACHES YEREVAN IN TIME FOR EASTER DISTRIBUTION

The largest single shipment collected and distributed by the Eastern Prelacy arrived in Yerevan in time to make distribution to orphanages, schools, hospitals, and the general population at Easter time.

With a value of \$1,350,500.00, the shipment provided chocolates, games, clothing, and other items for the children who received the goods with much joy and appreciation.

"Our former Prelate, Archbishop Mesrob Ashjian, as well as our Prelate, Archbishop Oshagan Choloyan, made requests for gifts for the children of Armenia," said Mrs. Martha Kouyoumdjian Mekaelian, who has worked tirelessly for many years to secure valuable and usable donations from various sources to send to Armenia.

According to Mrs. Mekaelian, this project began in February and by mid-March over 110,350 pounds of goods valued at \$1,350,501.69 were en route to Yerevan thanks to the United Armenia Fund. Once the shipment arrived in Yerevan the St. Nerses the Great Charitable Organization which is administered by the Eastern Prelacy made the necessary arrangements to distribute the goods.

Through the initiative of Mrs. Mekaelian, AmeriCares solicited Hershey chocolates on behalf of the Prelacy and was successful in obtaining 52,582 pounds of candy bars valued at \$168,750. AmeriCares also donated supplies, coffee, t-shirts, boy scout uniforms, boots, wool for knitting, toothbrushes, toys and games, soap, and personal hygiene products, valued at \$101,751.69.

Also part of the shipment was a donation from Hasbro toys, the makers of the popular Star Wars figurines. With the cooperation of the United Armenia Fund and Hasbro toys, over 160,000 Star Wars toys were donated.

All containers were shipped to the St. Nerses the Great Charitable Fund by the UAF.

"Once again," said Archbishop Oshagan, "with a unified spirit and purpose, the Prelacy, the United Armenia Fund, and AmeriCares worked hand in hand to help the children of Armenia. We are particularly indebted to Mr. Alon Marom and Mr. Andrew Heyduk of AmeriCares for their relentless enthusiasm and effort. We are also thankful to Hasbro toys for their donation, which made many children happy. And I must especially thank Mrs. Mekaelian for her perseverance and dedication."

"It is our blessing to be involved in such charitable work," said Mrs. Mekaelian as she recalled the words of Philips Brooks, "It is good for us to think that no grace or blessing is truly ours till we are aware that God has blessed someone else with it through us."

FATHER ARAM STEPANIAN REPORTS ON ORPHANS PROGRAM

Editor's Note: Rev. Fr. Aram Stepanian, pastor of Sourp Asdvadzadzin Church in Whitinsville, Massachusetts, has visited Armenia many times since 1984 and especially after 1988. He has devoted many hours to preaching the Gospel and helping those in need in many ways, including providing homes for the homeless. During his most recent visit Father Aram visited some of the orphans who are being supported through the Prelacy's orphan sponsorship program. Fr. Aram sent the following observations on the orphans program.

Last November I received a letter from our Prelate, His Eminence Archbishop Oshagan Choloyan informing us about the 800 orphans in Armenia the Prelacy is supporting. He asked if we, as a church, could participate in this humanitarian project.

After consulting with my Board, the following Sunday in my sermon I mentioned that as a church we are obligated to help our fellow Armenians who are in distress. I was amazed at the response. The first person who came to me after the service was a non-Armenian woman who was visiting our church for the first time. She said, "Father, can I participate by sponsoring a child?" Of course, I said, and expressed my gratitude to her.

Subsequently, the Board of Trustees came up with an excellent idea: To serve lunch after the Sunday service and send the proceeds to the Prelacy's orphans fund. Through this we were able to raise enough money to sponsor four orphans. Overall, St. Asdvadzadzin Church members and friends, with God's help, were able to sponsor 24 orphans.

I promised my congregation that during my next visit to Armenia, I would try to meet each and every one of our orphans. Believe me, it was not easy! It took a small miracle. With the help of the local faithful and the staff of the Prelacy's Yerevan office, "St. Nerses Charitable Organization," we were able to bring together most of the 24

(Continued on page 3)

STS. VARTANANTZ ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH 60TH ANNIVERSARY CELEBRATION

His Eminence Archbishop Oshagan Choloyan celebrated Mass on Sunday June 4, 2000, on the occasion of the 60th Anniversary Celebration of Sts. Vartanantz Armenian Apostolic Church in Providence, Rhode Island. Joining with His Eminence was the new pastor, Father Gomidas Baghsarian. During the services a special blessing was bestowed upon the graduates of the Sunday School program. These young people had been invited by the Board of Trustees to assist during the service by passing the plate, participating in communion, and distributing the tapers for the requiem. The Homenetmen Scouts were present at mass during services. His Eminence delivered an eloquent sermon regarding the participation of youth in the Church and the need to impart religious doctrines to them in order that they may serve God, and the Armenian Church and Nation.

A series of community functions were planned and implemented over the last five months, by the local Steering Committee, consisting of representatives of every community-based organization. The anniversary celebration culminated with a dinner dance at the Venus De Milo Restaurant in Swansea, Massachusetts, on Sunday, June 4, 2000.

His Eminence was the keynote speaker. Joining him on the dais were Father Gomidas and Yerezgeen Joanna Baghsarian; Archpriest Mesrob Tashjian; Co-chairpersons Ramon Zorabedian and Margaret Stepanian; Attorney Christine Engustian, the first female Chairperson of the Board of Trustees; and Harry Kushigian, Master of Ceremonies. Peter "Doc" Bedrosian, outgoing Chairman of the Board of Trustees, spoke about the progress and changes that have occurred during his chairmanship. Mr. Bedrosian took the opportunity to recognize the 25 or so original parishioners. Additionally, the Honorable Vincent A. Cianci, Mayor of the City of Providence, addressed the gathering and read a proclamation and presented the Key to the City of Providence (along with a bottle of the Mayor's own marinara sauce the sale of which is donated to a city wide scholarship program for needy youth). Mr. Kushigian then read congratulatory letters from Congressman Bob Weygand and Senator Jack Reed.

Music and dancing followed, and all the parishioners and friends of Sts. Vartanantz Church had a grand old time.

Լ. Ղ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐ ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Միացեալ նահանգներու Արեւելեան Շրջանի եւ Քանատայի Առաջնորդ՝ Օշական Արք. Զօրայեան, 19 Յունիս, 2000-ին, Ազգային Առաջնորդարանին մէջ ընդունեց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան Մշակոյթի նախարար Արմէն Սարգսեանը: Նախարարը Նիւ Եորք կը գտնուէր հետաքրքրութիւն ստեղծելու համար յառաջիկայ տարուան ընթացքին կայանալիք ԼՂ 2001 Արուեստ եւ Երաժշտութիւն Փառատօնին շուրջ: Նախարարի պատուիրակութեան մաս կը կազմէին Ղարաբաղէն երգչուհի՝ Լուսմիրա Գրիգորեան եւ ԼՂ 2001 Ծրագրի Վարիչ Նիրի Մելիքեան:

Պրն. Սարգսեան Առաջնորդ Սրբազան Հօր բացատրութիւններ տուաւ իր գլխաւորած նախարարութեան գործունէութեանց, ինչպէս նաեւ իր Ամերիկայ այցելութեան նպատակին մասին:

Հանդիպման վերջաւորութեան Օշական Սրբազան, նախարարին ներկայացուց Նիւ Եորքի Գրքարանի Օրդ. Արաքի Պագալեանը, որ ծանօթ է իր երկար տարիներու օժանդակութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Ազգային Առաջնորդարանի գանազան ծրագրներուն, Լեռնային Ղարաբաղի Մշակոյթի նախարարութեան նուիրեց \$2,000: Նիւ Եորքի Ա. Սարգիս Եկեղեցւոյ մէջ 18 Յունիսին Լուսմիրա Գրիգորեան մասնակցեցաւ Ա. Պատարագի երգչ-ցողութեան եւ այս նպատակով հաւաքուած \$1,000 նոյնպէս տրամադրուեցաւ Մշակոյթի նախարարութեան:

FIRST ANNUAL ST. SARKIS RETREAT

The Christian Education Committee (C.E.C.) of St. Sarkis Armenian Apostolic Church, Dearborn, MI, sponsored a religious retreat for the community on Saturday, March 18, 2000. The purpose of this retreat was the explanation of the liturgical vestments, worn by the celebrant, and the Holy and Divine Eucharist. During the retreat, three of our traditional Church services, the "Sunrise", the "Morning" and the "Evening" Services were performed and explained in detail. From the priest's vestments to the church dogma, from the historical significance to the cultural bias, Hayr Soorp Navasart devoted his time and energies to educate parishioners in some of the more interesting facets of the Armenian Church.

10th ANNIVERSARY DIVINE LITURGY OF ST. SARKIS CHURCH IN DOUGLSTON, NY

The blessing of the Armenian flag

There are times in the life of a community and a nation which bring all its people together and remind them of the many blessings which they have received from God. Such a time was Sunday May 28, 2000, in the life of St. Sarkis Church. In commemoration of the 10th anniversary of St. Sarkis Church and Armenian Independence Day, there was a solemn atmosphere in the church. The Divine Liturgy was performed by His Eminence Archbishop Oshagan. In his sermon the Archbishop conveyed the message contained in Psalm 83, which states, "How high, O Lord, is your home... The Lord is my protector and shield." The Prelate then acknowledged the great dedication and sacrifice of the St. Sarkis community over the past 10 years in rebuilding and strengthening the community on its success. He inspired and encouraged the attendants to turn to the Lord as their protector and shield from both visible and invisible temptations.

Following the Divine Liturgy there took place the blessing of two portraits of the Crucifixion and Resurrection of our Lord Jesus Christ painted by eminent artist Hagop Torossian. The painting of the Crucifixion was graciously donated by Mr. and Mrs. Arthur Givlekian. In addition there took place the blessing of the Armenian Flag, which was presented to the altar for blessing by Mr. Khatchig Hagopian accompanied by boy scouts of the New Jersey Homenetmen.

The community was then gathered for a celebration of its great accomplishments. With the talents of Mrs. Janet Markarian, Armen Ardzvian, Mr. Hampig Azarian and Vagharsh Ohanian, the audience was presented with songs, recitations, and the performance of wonderful musical works. Very Rev. Fr. Anoushavan then thanked Archbishop Oshagan, the Prelate, for his support of the Church's growth and development. Hayr Soorp also extended his gratitude to the boy scouts of Homenetmen led by Mr. Vazken Caprelian and Zareh Haroutunian, for joining the community on this joyous occasion.

(Continued from page 2) FATHER STEPANIAN REPORTS ON ORPHANS PROGRAM

orphans and their mothers. The children sang songs and recited poems which we videotaped. Their mothers expressed their gratitude to the sponsors and now each child is corresponding with his or her sponsor.

I should mention here that both the Prelacy offices in New York and Yerevan were very cooperative and helpful in bringing these orphans together. I am eternally grateful to them.

The last commission of Jesus was to go and preach the Gospel and help the needy. I firmly believe that a Church must have the vision to carry out that mission. As the apostle James says, "Faith without work is dead."

Rev. Fr. Aram Stepanian

ԼԵԶՈՒՆ ՍՈՐՎԻԼ ԸՆԹԵՐՑՄԱՆ ՇՆՈՐՀԻՒ

Առաջին ակնարկով, լարախեան ճշմարտություն է այս հաստատումը, ու փաստի պետք է չկայ: Հիմնական ճշմարտությունն այն է թե՛ մարդ լեզուն մը գիրք-ֆերեն կը սորվի, ոչ քառարաններէ, ոչ լսելով կամ խօսելով, կամ նայնիսկ գրելով: Լաւ հեղինակներու ընթերցումն է միակ ձեւը լեզուն մը լաւ և մաքուր սորվելու:

Խնդիրը աշակերտին մէջ կարգալու սերը արթնցնել և արթուն պահելն է: Կարգալ սիրելը, ատկէ հաճոյք առնելը, մտքին աստիճանական ծաղկումն ու գիտակցութեան սրելն, տարածուելն ծագում առած անձին մեծնալու զգացումը՝ այս բոլորը կապուած են ձեռով մը լեզուն գործածելու, լեզուն վարժութիւնը ունենալու արարքին հետ: Հարցը ուրեմն հաղորդակցութեան խնդիր է, այսինքն՝ սորվող անձը որքա՞ն մէջն է կեանքի իրականութեան, որքա՞ն՝ երազային աշխարհի բնակիչ է, ինչ որ յաճախ արուեստագէտներուն կը պատահի, և առար համար անոնց պարագային, լեզուն միջոց ու նախ և նպատակ է, մանաւանդ:

Սա ալ բնութագրուած կամ դժուար լեզուն չկայ: Աշակերտին համար՝ դժուարութիւնները միշտ աւելի կը սիրցնեն լեզուն: Կարծել թէ Արեւմտահայերէնի բաղաձայններու հարցը կը դժուարացնէ լեզուն սորվելը՝ կը նշանակէ բան չհասկնալ լեզուն էութենէն: Նայնպէս՝ չկայ շիտակ կամ սխալ բարբառ: Ինչ որ կը խօսին մարդիկ, ինչպէս որ կը գրէ մարդոց մեծամասնութիւնը՝ այդ կը դառնայ շիտակ լեզուն: Եւ կը կազմէ մարդոց Ինֆորմատիոն: Լեզուն մը ուղղագրութիւնը փոխել հրամանագրով՝ ինչպէս Հայաստանի կառավարութիւնը ստիպուեցաւ ընել, ամենէն բարբառս արարքն է, մարդոց ինքնութիւնը բռնաբարել է: Մանաւանդ հայերէնի պարագային, երբ լեզուն միակ կայն է անցեալի մշակոյթին հետ, ըլլալով նաև ազգային միասնականութեան հզօր ազդակ:

Ի՞նչ է ընթերցումը: Նշաններու մեկնարանում, բանականութեան աշխատանք, իմացական պաշարի ճոխացում է -- նորէն լարախեան ճշմարտութիւն...: Իբրևու, ձայններու, իմաստներու, արագութեան, մտքի կեդրոնացման արարք մըն է: Մտածումի այս պարունակին մէջ, speed reading-էն աւելի յիմար բան չեմ գտնուիր աշխարհի երեսին:

Գրաւոր լեզուն ու խօսակցական լեզուն միջև կարևոր տարբերութիւնը պետք է շեշտուի ուսուցչին կողմէ: Խօսուած լեզուն յաճախ ժամանց է, թեթեւ է, ու ժամանակաւոր: Ան նաև պայքարի տիրապետելու և կամ հնազանդելու գործիք է: Ամէն պարագայի Ուժի աղբիւր է: Եւ ինչո՞ւ չէ՞ նաև Աստուծոյ հետ կապի միջոց, աղօթքներու շնորհիւ: Խօսքի լեզուն, լուրսեան, առանձնութեան, բացակայութեան դէմ պայքարի գէնք է, իսկ աստուծոյ ձեռքին տակ՝ կը դադարի միայն լեզուն ըլլալէ ու կը վերածուի բանաստեղծութեան, երաժշտութեան:

Կարելի է եզրակացնել թէ գրաւոր լեզուն միշտ աւելի արժէք ունի, աւելի վստահելի և լուրջ է քան խօսակցական լեզուն: Պատճառներն մէկը այն է որ կարգալը շատ բարդ արարողութիւն մըն է: Աշակերտը անմիջապէս կ'անդրադառնայ թէ ֆերականական օրէնքներ կան, թէ Օրէն՝ ըսուած բան մը կայ կեանքի մէջ: Լեզուն հանդէպ ՅԱՐԳԱՆՔԸ հոն է որ կը ծնի մէջը, երբ կը զգայ թէ լեզուն ապրող էակ մըն է...: Եւ անհրաժեշտ կը գտնեմ որ աշակերտը լեզուն այս մնայուն ցկարագրին մօտեցայ: Այս է պատճառը որ ամէն աշակերտ գտնէ երկու գիրք կարգալու է, և քառարան մը ունենալու է ձեռքին տակ ամէն օր:

Այս է որ մեզական արժանիք մը կը հաստատուի գրուած լեզուն շուրջ: Եւ ուսուցիչը հոս է որ կը զգացնէ աշակերտին թէ ի՞նչ կայ գոյութիւն ունի բառի մը գիրքերուն ձեռքին, հնչումի օրէնքին և իմաստին միջև: Եւ աշակերտը հոն է որ կը գիտակցի թէ ի՞նչ խորհրդաւոր բան է ԲԱՄԻ կոչումը: Յետոյ, ան կ'անդրադառնայ թէ իր ամբողջ ընտանիքին անդամները իրար կապուած են լեզունով, բառերով, թէ մարդիկ ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՎ կը ստանան ինքնութիւն: Ինքնութեան գաղափար կը ծնի աշակերտին մտքին մէջ այն ատեն երբ մարդիկ միայն անունի կը վերածուին: Եւ կենդանիներն ու առարկաներն ալ ինքնութիւն կ'ունենան շնորհիւ բառին: Այսպէս է որ կարգալը սիրցնելը, վարժեցնելը, փոքր տարիքին լեզուն կարեւորութիւնը կը հիմնաւորէ տղուն մտքին մէջ ու կը դիրքացնէ լեզուն ընկալումը:

Կու գտնիք ուրիշ հարցի մը ...Ի՞նչ է լեզուն և ի՞նչպէս սորվիլ զայն: Լեզուն միջոց է, հաղորդակցութեան գործիք է: Ու մարդիկ զայն կը սորվին բնատուր կարողութեան մը շնորհիւ: Լեզուագէտներու նոր պրպտումները կը փորձեն փաստել թէ մարդկային ընկերութեան կառոյցին անգիտակից նախատիպարը լեզուն է ֆերականութենէն կու գայ: Սակայն լեզուն նպատակ է նաև, որովհետև ամէն մտածում լեզունով կ'արտայայտուի: Բայց որովհետև ամէն իր և յղացք լեզուն մէջ միայն կայ, ուստի ամէն մտածում ինքնիք մասին է: Մտածումի միակ առարկան մտածումը ինքն է:

Յստակ է թէ բառը տիեզերքի շինանիւթն է, և ամէն գրագէտ կամ բանաստեղծ կրնայ տիեզերքը թէ՛ ֆանդիլ և թէ՛ վերաշինել շնորհիւ բառերու վրայ իր իշխանութեան: Եւ առար համար է որ Պղատուր բանաստեղծ չէր ուզեր իր Հանրապետութեան մէջ: Վտանգաւոր մարդիկ են, և առար համար բանաստեղծներու առաջին թշնամին գրագէտն ու բանաստեղծն են:

Ասկէ առաջ ըսինք թէ լեզուն կը սորվին գիրք կարգալով, ինչպէս բառերը կը սորվին՝ ոչ թէ քառարանով այլ նախադասութեանց մէջ տեղադրելով: Այդ է պատճառը որ ուսուցիչին պարտականութիւնն է աշակերտին կարգալ սորվեցնել միշտ նոթերու տետրակ մը ֆով:

Կարգալը կը սիրցնեն ընթերցանութիւն լսել տալով ևս, աղուոր, յուզիչ պատմութիւններով: Բայց մանաւանդ՝ ՀԵՔԻՍՏԵՐՈՎ, երբ գեղ շատ պզտիկ են: Կարգալը սիրցնելու համար՝ գրականութեան դասեր պետք է սկսին նախակրթարանէն: Բանաստեղծութիւնը մաս կազմելու է պատանիին մեծնալու և անելու գործընթացին: Իրականութեան մէջ, կարգալու սերը շատ աւելի կարեւոր է քան կարգալը: Իրականութեան մէջ, կարգալու սերը շատ աւելի կը սորվին նախակրթարանին ու Գուլենի մէջ՝ լոկ միտքը մարգելու կը ծառայէ, «ոռոտ» է: Բայց գրքին սերը՝ մնայուն պարունակութիւնն ու հարստութիւնն է մեր կեանքին:

Անհրաժեշտ կը գտնեմ աշակերտին սորվեցնել գրքին ՅԱՐԳԱՆՔԸ որովհետև գիրքը ԱՊՐՈՂ էակ մըն է, ինչպէս ըսի: Փոշիին տակ, գետիները, պատուած ու աղուոր չպահել զայն: Վարժեցնել աշակերտը ԽՕՍԵԼՈՒ գիրքին հետ, անոր հերոսներուն բարեկամանալու և հաղորդակցելու անոնց հետ: Ու

ՅԱԿՈՒ ՊԱԼԵԱՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԵՋ

Մայիս 25, 2000-ին, Ռուսաստանի Հայ Կեդրոնին մեջ տեղի ունեցավ դասա- խօսույթի մը, նուիրուած Յակոբ Պալեանի վերջերս հրատարակած «Հայու Տագնապի Ժամանակագրութիւն» գրքին: Հովանաւորութեամբ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Մրջանի եւ Քանատայի Թեմի Առաջնորդ՝ Տ. Օշական Արք. Զօլոյեանի եւ կազմակեր- պութեամբ՝ Ազգային Առաջնոր- դարանի Գրատան Վարչութեան եւ Համագգային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան Նիւ Եորքի Մասնաճիւղին:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ Ազգային Առաջնորդարանի Գրատան Վարիչ՝ Գրիգոր Լա- գիսեան, որ ներկայացուց գրքին հեղինակը: Ան ապա հրաւիրեց Նիւեորքեան գրագէտ՝ Ժիրայր Աթթարեանը, որ ըծախնդրօրէն ներկայացուց Յակոբ Պալեանի նոր հատորը:

Խօսք առաւ նաեւ Յակոբ Պալեան, որ նախ շնորհակալու- րէն յայտնեց այս առիթին հա- մար եւ ապա անդրադարձաւ իր գրքին լոյս ընծայման պատճառ- ներուն մասին:

Խօսք առաւ նաեւ Յակոբ Պալեան, որ նախ շնորհակալու- րէն յայտնեց այս առիթին հա- մար եւ ապա անդրադարձաւ իր գրքին լոյս ընծայման պատճառ- ներուն մասին:

Վերջաւորութեան բնմ հրաւիրուեցաւ Տ. Օշական Արք. Զօլոյեան, որ նախ շնորհաւորեց Ժիրայր Աթթարեանը, Յակոբ Պալեանը եւ կազմակերպիչները: Սրբազան Հայրը շեշտեց կարեւորութիւնը նման ձեռնարկներու, որոնք կը շօ- շափեն այժմեական հարցեր, ինչպէս Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններ, Հայ Եկեղեցւոյ, Մշակութի եւ Գրարոցի կարեւորութիւն:

Հանդիսութեան արարտին տեղի ունեցաւ գրքի մակագրութիւն եւ հիւրա- սիրութիւն:

SETIAN COIN AWARD RECIPIENTS 2000

The Armenian National Education Committee, sponsored by the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America and the Armenian Relief Society, has recently awarded the coveted "Setian Ancient Armenian Coin" prizes to deserving students from the following schools for excellence in Armenian Studies.

Generously donated by Mr. Gary Setian of Massachusetts, this award is tradition- ally presented to the students during their schools' year-end pageant.

The names of the recipients and their respective Armenian Day and single day schools are:

- Marie Noel Giveleghian, Gary Khatcherian, Nazareth Markarian from the Siamanto Academy in Woodside, NY;
- Tahleen Ovian from St. Gregory Armenian School, North Andover, Mass;
- Daniel Papasian from St. Stephen's Armenian Church School, New Britain, CT;
- Nora Najarian from the Taniel Varoujan School in Glenview, IL; Mark Kazanjian Williams and Arman Avedisian from the Armenian Sisters Academy in Radnor, PA;
- Arka Movsesian from the ARS Araz School in British Columbia, Canada;
- Nayiri Temirjian and Alina Ashjian from the Armenian Sisters Academy in Lexington, MA;
- Alice Chobanian and Christine Megerditchian from the St. Stephen's Armenian Saturday School in Watertown, MA;
- Alidz Oshagan from the ARS Zavarian School in Detroit, MI;
- Ani Petrosyan from the Nareg School in Ridgefield, NJ;
- Dzovig Ladoian and Ani Abrakian from the Sourp Hagop Saturday School in Montreal, Canada;
- Vazrig Chiloyan and Sylvia Massmanian from the St. Stephen's Armenian Elementary School Watertown, MA;
- Kristen Reed from the Holy Martyrs Armenian Day School Bayside, NY;
- Nathalie Broukian from the Sipan Armenian School Paramus, NJ;
- Maral Goudian, Arlene Polosian and Noushig Darakjian from Sourp Hagop Day School in Montreal, Canada;
- Denca Duman and Sasun Orak from Hovnanian Armenian School New Milford, NJ;
- Anahit Gasparian from the St. Illuminator's Armenian Day School in Woodside, NY.

Հար. Էջ 3-էն Լեզուն Սորվիլ Ընթերցման Մտորիւ

Երբ ծերանան գիրքերը՝ հոգ տանիլ անոնց, չթափել, չծախել, ընտանիքի ան- դամի նման վարուիլ հետերնին որովհետեւ ընտանիքին անանութիւնները կան հոն, յիշատակներ նաև: Ընտանիքին շարունակութեան, ազգային ին- նութեան ներկայութիւն մը կայ հոն:

Կրնամ եզրակացնել թէ տուն մը ուր հայերէն գիրք, քառարան կամ թերթ չկայ երեխայի աչիւն առջև ամէն վայրկեան՝ այդ տան մէջ մշակույթի հունտը կը պակսի: Իսկ ներկայութիւնը՝ հզօր ազդակ է հայապահպանումի ի նպաստ մեր յարատեւ նիգին: Գրուած լեզուին հետ ամենօրեայ մտերմութիւնը կ'ազնուացնէ մար- դուն հոգին:

Վահէ Օշական, Րէտնըր

ՍԻԱՄԱՆԹՕ ԼՍԱՐԱՆԻ ՏԱՐԵՎԵՐՁԻ ՀԱՆՐԵՍ

Ազգային Ռուսմական Խորհուրդի Սիամանթօ Լսարանի ամսվերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ Յունիս 25, 2000-ին Ռուսաստանի Հայ Կեդրոնին մէջ, ներկայութեամբ ու մասնակցութեամբ Լսարանիս պատուարժան ուսուցչա- կան կազմին, տնօրէնութեան, աշակերտութեան և ծնողներուն:

Առաջնորդական Փոխանորդ՝ Գերապատիւ Տ. Անուշաւան ԾԻ Վրդ. Դան- իլեան, որ նաև Լսարանի մնայուն դասախօսներէն մէկն է, անդրադարձաւ Լսարանի գործունէութեան իր գնահատական խօսքը ուղղելով շրջանաւարտ- ներուն: Հայերէն Լեզուի և Գրականութեան դասախօս՝ Տաթ. Հրանդ Մար- գարեան և Հայոց Պատմութեան դասախօս՝ Պրն. Յարութիւն Մըսրիան իրենց խորագգաց շնորհաւորութիւնները փոխանցեցին շրջանաւարտներուն: Մարի Նօել Ճիվիլեղեան, Կարօ Խաչերեան և Նազարէթ Մարգարեան՝ ներկայացու- ցին իրենց ուղերձները:

Զախէն աջ՝ Նորիկ Զեմվախի-Պապուրեան, Կիլտա Քիւփիլեան, Անուշաւան Ծ. Վրդ. Դանիլեան, Դոկտ. Հրանդ Մարգարեան եւ Յարութ Մըսրիան Մրջանաւարտներ՝ ճախէն աջ՝ Նազարէթ Մարգարեան, Մարի Նօել Ճիվիլեղեան եւ Կարօ Խաչերեան

Լսարանի Տնօրէնուի և օրուան հանդիսավար Տիկին Նորիկ Զեմվախի Պապուրեանը աշակերտները հրաւիրեց ուխտի արարողութեան, որպէսզի իրենց ծնողներուն, դասընկերներուն և հիւրերու ներկայութեան ուխտեն պահել իրենց լեզուն և մշակույթը: Տիկին Պապուրեան խօսեցաւ Լսարանի ընդհանուր գործունէութեան և հիւր դասախօսներուն մասին և իր շնորհա- տրութիւնները յայտնեց Լսարանի ընտանիքին: Լսարանի նախկին շրջանա- ւարտներէն՝ Նաթալի Գարբէլեան և Ժողէֆ Կարապետեան իրենց մասնակ- ցութիւնը բերին հանդիսութեան:

Ազգային Ռուսմական Խորհուրդի Տնօրէնուի՝ Կիլտա Պ. Քիւփիլեանը, Խորհուրդին գնահատական խօսքը ուղղեց ուսուցչական կազմին իրենց հո- գածութեան ինչպէս նաև ծնողներուն և աշակերտներուն, Լսարանի տնօրէնութեան, գանձապահ՝ Պարոն Զաւէն Վարժապետեանին՝ իր գոհողու- թեան համար: Գեղարուեստական յայտագրէն վերջ շրջանաւարտները իրենց վկայականներն ու նուէրները ստացան:

Հանդէսը իր արարտին հասաւ Ծմողական յանձնախումբի կողմէ պատ- րաստուած հիւրասիրութեամբ:

Սիամանթօ Լսարանը իր վերամուտի ծրագիրը պիտի սկսի Սեպտեմբեր 16-ին, Ռուսաստանի Հայ Կեդրոնին մէջ: Երթեւեկի դիւրութիւն պիտի ընծայուի Նիւ Յըրքիէն Ժամանողներուն: Յանելեալ տեղեկութիւններու համար հաճե- ցէ՛ք դիմել ANEC-ի գրասենեակը հեռաձայնելով 212-689-7231 թիւին:

(Continued from page 1) The passing of Vahe Oshagan

Vahe Oshagan is the author of eight volumes of poetry and six volumes of prose fiction, short stories, plays and literary commentaries. One of the greatest achieve- ments in modern Armenian literature is his epic poem *Ahazank* (Alert!) which incor- porates many streets and landmarks of the city of Philadelphia. Oshagan's poetry has been translated into English by noted Welsh poet Peter Reading and by Armenian-American poet Diana Der Hovanesian.

Poet, prose writer, literary critic, scholar, cultural figure and commit- ted political activist, Oshagan was awarded the Armenian Church's Saint Mesrob Mashdots medal in 1996 by His Holiness Aram I, the Catholicos of the Great House of Cilicia, for fifty years of contribution to Armenian literature. In 1998, the President of the Republic of Armenia awarded Oshagan the Movses Kho- renatsi medal for a lifetime of service to Armenian culture and letters.

As the Armenian expression says, *Hoghe tetev ka vrat* (May the earth rest lightly on you).

OUTREACH

A publication of the
Armenian Apostolic Church of America
Eastern United States and Canada
138 E. 39th Street, New York, NY 10016
Tel: (212) 689-7810; Fax: (212) 689-7168
E-mail: prelacy@armprelacy.org
Web page: www.armprelacy.org

Archbishop Oshagan Choloyan, Prelate

Iris Papazian, Editor
Mardiros Minas-Haftvani, Business Manager

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly, with the exception of a combined summer (June, July, August) issue by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 E. 39th Street, New York, NY 10016. Unsolicited manuscripts are welcome: please include a stamped, self-addressed envelope. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all cor- respondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Periodical rate postage paid at New York, NY 10016. Postmaster: Send address changes to OUTREACH, 138 E. 39th Street, New York, NY 10016. ISSN: 10643087